

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om folkepension. (Fordobling af de fradragtsfri beløb for pensionstillæg).

(Lovforslag nr. L 14. Fremsat 5/10 78. Første behandling 13/10 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Erlendsson (FP):

Der var ikke mange i salen, da dette og det næste lovforslag var til første behandling. Jeg udtalte mig på fremskridtspartiets vegne imod det princip, som synes at skulle fastlåses over for den færøske befolkning, at på Færøerne tager man alle fordelene af hjemmestyreordningen, men vil ikke være med, når det gælder udgifter. Jeg siger ikke, at det gælder i alle tilfælde, men det ser ud til at være et gennemgående princip, som man helst vil følge.

Jeg vil gerne sige med det samme, at mit forhold til færingerne er meget venskabeligt, og jeg har en kollega her til venstre i salen, som gang på gang har udtalt, at han også finder mig sympatisk. Han har også sagt, at jeg har et godt ry på Færøerne, og det har naturligvis glædet mig meget. Men under første behandling fremkom hr. Johan Nielsen – for ham er det – med en udtalelse, som jeg gerne ville have ham til at trække tilbage.

Han sagde nemlig, at hvis staten ikke vil betale de 450.000 kr., som det vil koste at skabe ligestilling på pensionsområdet mellem Danmark og Færøerne, vil det kunne føre til en adskillelse, og det vil gøre av herinde, sagde hr. Johan Nielsen. Dertil sagde jeg, at venner, som skal betales for venskab, er ikke meget værd. Jeg tror nu heller ikke, at det dækker den færøske indstilling. Jeg tror, at den færøske følelse af samhørighed med Danmark rækker langt ud over det økonomiske. Jeg tror ikke, at hr. Johan Nielsen taler på Færøernes vegne, når han siger, at hvis ikke den danske stat vil blive ved med at betale halvdelen af udgifterne på det ene og det andet område, samtidig med at færingerne har taget alle skatter og afgifter og puttet dem i egen kasse – og den danske stat vil sige de danske skatteydere uden for Færøerne og Grønland – vil der blive tale om en adskillelse.

I den hjemmestyrelov, som blev vedtaget i 1948, er der udtrykkelig gjort opmærksom på, at en del sager, som før har været under statsadministration på liste A, vil kunne overgå straks eller senere til det færøske hjemmestyre mod, at hjemmestyret overtager de dermed forbundne udgifter. Hvis ikke hjemmestyret tager initiativ i en sådan retning, kan rigsmyndighederne tage initiativet.

Nu er der gået 30 år, og om de økonomiske forhold på Færøerne stadig er så meget ringere, end de er i det øvrige Danmark, kan man efterhånden sætte et meget stort spørgsmålstegn ved. Derfor vil fremskridtspartiet stemme imod dette lovforslag, og vi vil gøre det som et varsel om, at der nok trænges til, at man tager disse problemer op på en helt principiel basis og ser, hvad der skal være i forholdet mellem denne del af Danmark, som ligger i Nordatlanten, og det øvrige Danmark.

Johan Nielsen (S):

Så længe fremskridtspartiet stemmer imod, hvad der angår Færøerne, er jeg rolig, for så ved jeg, at det ikke er helt galt, hvad vi ønsker, og hvad vi vil på Færøerne.

Jeg bekræfter, at hr. Erlendsson har været på Færøerne som læge i Klaksvig, den by, hvor jeg i nogle år har været sognepræst. Jeg kan også bekræfte, at hr. Erlendsson var meget, meget afholdt deroppe, man anså ham

[Johan Nielsen]

for at være en dygtig mand, en mand, som ikke blandede sig i politik, en mand, som passede de ting, som han havde forstand på, mens han var på Færøerne.

Jeg holder personlig meget af hr. Erlendsson, og jeg er ked af at skulle sige her, at i øjeblikket forstår hr. Erlendsson ikke, hvad han taler om. Han forstår ikke det færøske problem. Vi er ikke bange for at betale, hvad der skal til. Vi er bange for, at der er visse kredse, der vil udnytte den idé, som hr. Erlendsson går ind for, sådan at det kan skade hjemmestyreloven. Jeg har betragtet hjemmestyreloven som – ligesom hr. Peter Mohr Dam sagde – »et lysende blad i Danmarks historie«. Jeg har betragtet hjemmestyreloven som det, der viser os, at Danmark er noget andet end de andre lande i Vesteuropa, der ikke har kunnet løse problemerne, men har oplevet den ballade, som vi alle sammen kender fra Afrika og andre steder. Sådan er det ikke gået på Færøerne, for man har fra dansk side forstået Færøerne bedre, end nogen andre har gjort det. Vi ønsker ikke adskillelse fra Danmark, fordi vi vil være fri for at betale noget. Vi ønsker ikke adskillelse fra Danmark, da vi føler os særdeles godt tilpas ved at være sammen med Danmark. Jeg har sagt det gang på gang. Tilsyneladende bliver jeg nødt til at sige det mange gange endnu. Jeg betragter forholdet mellem Danmark og Færøerne som et ægteskab, et særdeles godt ægteskab, hvor begge parter er indstillet på at yde, hvad der skal til. Og så nyder vi frugterne af dette ægteskab.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg er oprigtigt taknemlig for, at hr. Johan Nielsen har befriet mig for den mistanke, der kunne være faldet på mig, om, at det skulle have været mig, der holdt af hr. Erlendsson.

Jeg er tværtimod overordentlig skuffet over, at hr. Erlendsson både nu ved anden behandling og også ved første behandling benytter to lovforslag, som ikke rummer noget som helst, der kan give anledning til nogen form for mistænkeliggørelse af samarbejdet mellem Færøerne og Danmark, men som tværtimod er udtryk for et meget fornuftigt, meget stilfærdigt løft i et fortrinligt samarbejde, til at give udtryk for de synspunkter, han nu to gange i træk har givet udtryk for.

Jeg kan kun glæde mig over, at hr. Erlendsson øjensynlig i denne sal står overordentlig alene med disse synspunkter set i relation til netop disse to lovforslag.

Erlendsson (FP):

Retfærdighed og rimelighed over for minoriteter er en egenskab, der altid har karakteriseret det danske folk. I mange år havde vi en dansk afdeling og en tysk afdeling, som behandlede sagerne på dansk og tysk inden for riget. Vi videreførte en tysk kultur i landsdele, som senere viste sig i høj grad at falde til Danmark, og kom faktisk, selv om det ikke var bevidst, til at udrydde dansk folkesprog. Vi har været meget åbne over for ethvert kulturelt særpræg inden for riget, dels som enkeltpersoner, dels har staten været det. Det var en dansk sprogforsker, Rasmus Rask, som reddede det islandske sprog for islændingene. Det har været danske præster og den danske stat, som længst muligt og med alle midler har prøvet at holde den grønlandske kultur oppe.

Disse bebrejdelser for kolonistyre, som lå i hr. Johan Niensens tale, da han sagde, at det heldigvis ikke på Færøerne er kommet til blodsudgydelser, sådan som vi har set det i Afrika, finder jeg fuldstændig fantastiske. At man skal høre den slags ting fra en fornuftig præst, som så længe har taget del i det danske samfundsliv!

Når jeg taler for, at der skal være ret og rimelighed inden for det danske rige, gælder det naturligvis ikke blot det at dele penge ud med åben hånd. De penge, som vi herfra deler ud med åben hånd, tager vi fra andre danske statsborgere, og spørgsmålet er, om der er rimelighed i at beskatte én gruppe inden for riget for at give særlige fordele til en anden.

På dette års finanslov er der tilskud på 270 mill. kr. til Færøerne. Det bornholmske øsamfund – for nu at tage et eksempel – er omtrent af samme størrelse som det færøske, måske lidt større. Derfra går alle statsskatter, alle afgifter, alle indtægter til den danske stat, som derefter giver dem videre som bloktilskud til de samme mennesker. Fra Færøerne kommer der ingen sådanne midler, og den forskel kan 30 år efter hjemmestyrelovens gennemførelse ikke fortsat bestå. Det er det, jeg taler om.

[Erlendsson]

Så har jeg brugt et lille lovforslag, som hr. Johan Nielsen med rette kan sige ikke har større økonomisk betydning i sig selv, da det kun drejer sig om skaldede 450.000 kr. Men det er dog nær ved en halv million, og den ene halve million efter den anden bliver til mange millioner. En skønne dag – og den kan ikke være fjern – må det spørgsmål tages op: hvordan fordeler vi ydelse og nydelse inden for det danske riges grænser? Det har jeg hermed rejst, håber jeg, og det kommer vi måske senere til at tale mere om, regner jeg med.

Johan Nielsen (S):

Det er svært at forstå, at fremskridtspartiet den ene dag taler om, hvor meget skatten betyder, og den anden dag vil se helt væk fra den. Fremskridtspartiet glemmer i denne forbindelse den indsats, som vi fra færøsk side gør for. Samhørigheden. Fremskridtspartiet glemmer, at måske en tredjedel af de danske søofficerer kommer fra Færøerne. Det glemmer man med vilje, fordi det ikke betyder noget, for nu er det skatten, der betyder så meget.

Jeg vil ikke hæfte mig så meget ved skatten, jeg vil heller ikke hæfte mig så meget ved, at hr. Erlendsson siger, at jeg bebrejder ham noget. Jeg bebrejder ham intet. Det er ham, der bebrejder os noget. Jeg bebrejder ham overhovedet intet. Vi gør kun, hvad vi mener er ret og godt i samhørighedens tjeneste.

Vi hæfter os ikke ved, hvad hr. Erlendsson siger. Jeg er bare en lille smule ked af, at min kollega, hr. Ellefsen, ikke er her. Jeg har set i færøske aviser, at han siger, at det er fremskridtspartiet og fremskridtspartiet alene, som vil have løsrivelse fra Danmark. Jeg har set, at han siger, at det kun er sambandspartiet, der går imod fremskridtspartiet. Højtærede folketing, hvad gør jeg?

(Kort bemærkning).

Erlendsson (FP):

Spørgsmålet om at yde til fællesskabet kan naturligvis ikke afgøres af, om der er færøske søfolk, som finder det fordelagtigt at gøre tjeneste på skibe inden for rigsheden. Det kan heller afgøres af, om danske læger tager til Færøerne, fordi færøske læger hellere vil være i Danmark. Det kan heller ikke afgøres

af, om færøske præster gør tjeneste i Danmark. Det er slet ikke sådan noget, der spiller nogen rolle.

I et godt ægteskab i dag, et moderne ægteskab, er det meget ofte både mand og kone, som står for indtjeningen og for den fælles nydelse af denne indtjening, og intet af det, hr. Johan Nielsen har sagt her mod den principielle kritik, jeg har rejst, har gjort indtryk på mig, for det har været irrelevant.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov for Færøerne om invalidepension. (Fordobling af de fradragsfri beløb for pensionstillæg).

(Lovforslag nr. L 15. Fremsat 5/10 78. Første behandling 13/10 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til lov om optagelse af statslån i udlandet.

(Lovforslag nr. L 41. Fremsat 13/10 78).